

رابطه‌ی محدودیت‌های گردشگران با رضایت‌مندی آنان در پیست‌های اسکی استان تهران

علی بن‌سبردی^۱، محمد رضا معین فرد^۲، احمد محمودی^۳

۱- دانشجوی دکتری دانشگاه تهران*

۲- استادیار دانشگاه حکیم سبزواری

۳- دانشجوی دکتری دانشگاه علامه طباطبائی

تاریخ پذیرش: ۹۱/۰۵/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۱/۰۳/۱۳

چکیده

هدف از این پژوهش، تعیین رابطه‌ی محدودیت‌های گردشگران با رضایت‌مندی آنان در پیست‌های اسکی استان تهران بود. روش پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی بود که به شکل میدانی اجرا شد. جامعه‌ی آماری پژوهش، تمامی گردشگران پیست‌های اسکی استان تهران، شامل پیست‌های اسکی دیزین، شمشک، توچال و آبعلی بودند. بر اساس برآوردهای صورت گرفته از مدیران پیست‌های اسکی مذکور، جامعه‌ی آماری پژوهش به صورت تقریبی ۶هزار نفر در نظر گرفته شد. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۳۷۰ نفر تعیین شد. تعداد ۴۰۰ پرسشنامه توزیع گردید که ۳۶۲ پرسشنامه‌ی قابل قبول بازگردانده شد. برای گردآوری اطلاعات، از پرسشنامه‌ی وی (۲۰۰۸) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی از آمار توصیفی و در بخش آمار استنباطی، از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل عاملی تأییدی و رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین محدودیت‌ها با رضایت‌مندی گردشگران پیست‌های اسکی ارتباط منفی و معناداری وجود دارد ($P < 0.01, r = -0.31$) از بین ابعاد محدودیت‌های گردشگران، بعد محدودیت‌های درون فردی، پیش‌بین قوی‌تری برای رضایت مندی گردشگران بود.

کلید واژگان: محدودیت‌های گردشگران، رضایت‌مندی، پیست اسکی، مشتریان اماکن ورزش زمستانی

مقدمه

امروزه ورزش بخش مهمی از فرهنگ ملل جهان است و به حدی در جوامع امروزی رسوخ کرده است که عنوان می‌شود یکی از متدالول‌ترین و مهم‌ترین عوامل ایجاد انگیزه برای سفر و گردشگری نیز هست (۱). صنعت گردشگری^۱ در دنیا، یکی از منابع مهم درآمد و از عوامل مؤثر در تبادلات فرهنگی بین کشورها و به عنوان گسترده‌ترین صنعت خدماتی جهان حائز جایگاه ویژه‌ای است (۲). کشورهای مختلف دنیا به گردشگری به عنوان یک صنعت درآمدزا و توسعه‌آفرین ارج نهاده و در ترویج و گسترش آن تلاش فراوان نموده‌اند (۳). علی‌همچون افزایش درآمد، کاهش ساعات و روزهای کاری، افزایش تعطیلات، بی‌تحرکی، بالارفتن استانداردهای زندگی، رشد و توسعه‌ی ارتباطات، رشد تکنولوژی، توسعه‌ی راهها و حمل و نقل و تغییر نیازهای مردم از دلایل مشترکی است که انسان امروزی را به سمت گردشگری و ورزش سوق داده است و رشد فزاینده و غیرمنتظره‌ای را برای این دو صنعت در قرن حاضر به وجود آورده است (۱).

لی و کائو^۲ (۲۰۰۰) عنوان می‌کنند که هدف از گردشگری، دستیابی به علاقه‌خاص، آرامش روحی، دیدن و تجربه کردن و یا یادگیری در مورد محیط‌های جدید است. گردشگری ورزشی، فرد را قادر می‌سازد تا دور از زندگی پرفسار و استرس‌آور روزمره، فعالیت‌هایی را انجام دهد یا تجربه کند که از طریق آنها به شادی و لذت جسمی و روحی برسد (۴).

پیوند میان گردشگری و ورزش نوع جدیدی از گردشگری را ایجاد کرده که ساختار جدید و جامعی برای پرکردن اوقات فراغت و تفریح همراه با نشاط روحی و جسمی انسان‌ها شده است (۵). وید^۳ (۲۰۰۶) خاطرنشان می‌کند که هدف از شرکت در فعالیت‌های گردشگری ورزشی، ورزش است. اگرچه گردشگران مسافرت می‌کنند، اما هدف از مسافرت شرکت در فعالیت‌های ورزشی یا دیدن آن است (۶). به واسطه‌ی نیاز روحی^۴ روانی انسان، امروز به تفریح در طبیعت و ورزش‌هایی که در عرصه‌ی طبیعی قابل انجام است، با برنامه‌ریزی حساب شده، ضمن بهره‌گیری از استعداد مناطق مختلف، می‌توان در پیشبرد اهداف اقتصادی و اشتغال‌زایی گام برداشت و محیط مناسبی برای گردشگران به وجود آورد. برنامه‌ریزی بر روی این جاذبه‌ها و هدایت گردشگران ورزشی به این جاذبه‌ها، بسیار مفید و مؤثر خواهد بود؛ از هدررفتن وقت، سرمایه، بودجه و منابع و امکانات انسانی و مادی جلوگیری کرده و در برابر کشورهای رقیب،

1. Tourism
2. Lee & Kuo
3. Weed

یک مزیت رقابتی ایجاد خواهد کرد (۷). با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته و اثبات شده، ایران یکی از ده کشور اول جهان از نظر جاذبیت‌های گردشگری است. در زمانی که صنعت گردشگری به یکی از اهرم‌های قوی اقتصادی در جهان تبدیل شده است، کشور ما با داشتن جاذبه‌های گردشگری فراوان تاریخی، باستانی، زیبایی‌های طبیعی و پتانسیل‌های توریسم ورزشی، نتوانسته حتی سهم اندکی از این درآمدها را به دست آورد، به‌طوری که در جدول رتبه‌بندی سال‌های گذشته، از نقطه‌نظر پذیرش گردشگران و اخذ درآمد همواه رتبه‌ای بعد از ۶۰ را داشته و از نقطه‌نظر هزینه‌ی گردشگری نیز رتبه‌ای بعد از ۴۰ را دارا بوده است (۸،۹).

گردشگری ورزش‌های زمستانی می‌تواند ورزش‌های زمستانی را با توسعه‌ی گردشگری ترکیب کند. با توسعه‌ی پیست‌های اسکی در مناطق مناسب، می‌توان به جذب گردشگران در فصل زمستان مبادرت ورزید (۱۰). یکی از نکات مهمی که ادبی فیروزجاه (۱۳۸۸) در تحقیق خود در مورد بررسی مهم‌ترین جاذبه‌های طبیعی ورزشی مؤثر در توسعه‌ی گردشگری کشور به آن اشاره دارد، این است که جاذبه‌های ورزش زمستانی از نظر اهمیت در رده‌ی آخر قرار گرفته است (۱۱). از طرفی عسگری (۱۳۸۵) اشاره دارد که موقعیت جغرافیایی طبیعی استان تهران به گونه‌ای است که انواع مختلف گردشگری ورزشی مانند گردشگری ورزشی کوهستانی، گردشگری ورزشی آبی، اسکی و بیابان‌گردی امکان توسعه دارد (۱۲). بنابراین با توجه به این توانمندی، باید به بررسی مشکلات و محدودیت‌های^۱ گردشگران ورزش‌های زمستانی و عوامل مرتبط با آن پرداخته شود تا با شناسایی این موارد، در جهت جذب بیشتر گردشگران این رشته‌ی ورزشی گام برداشت.

محدودیت‌های گردشگران عواملی هستند که مانع از شرکت و حضور گردشگران در فعالیت‌های مربوطه می‌شود (۱۳). در تحقیقات مختلف، این محدودیت‌ها به دسته‌های گوناگونی تقسیم می‌شوند. در تحقیق حاضر، محدودیت‌ها به چهار دسته‌ی محدودیت‌های درون‌فردي، بین فردی، خویشاوندی و دوستی و محدودیت‌های ساختاری تقسیم شد. محدودیت‌های درون‌فردي آن دسته از محدودیت‌هایی است که به شرایط جسمانی گردشگران، علائق، انگیزه‌ها و توانایی‌های آنان مربوط می‌شود. محدودیت‌های بین فردی به نداشتن همراهان مناسب و کافی برای فعالیت‌های گردشگری گفته می‌شود.

محدودیت‌های خویشاوندی و دوستی به عدم همراهی خانواده و دوستان در فعالیت‌های گردشگری اطلاق می‌شود و محدودیت‌های ساختاری محدودیت‌هایی است که مربوط به نداشتن زمان کافی، مناسب‌بودن امکانات و تسهیلات اماکن گردشگری است. غلبه بر این موانع برای

رشد گردشگری ورزشی ضروری است (۱۴). نتایج تحقیق گیلبرت^۱ (۲۰۰۰) در مورد موانع گردشگران ورزش اسکی نشان داد که افرادی که اسکی باز حرفه‌ای نیستند، با موانع درون‌فردي مواجه‌هند؛ در حالی که اسکی‌بازان موانع همچون زمان، خانواده و یا مسائل اقتصادی دارند. نتایج همچنین نشان داد که مسائل اقتصادی، مهم‌ترین مانع برای هر دو گروه بود (۱۵). ناوپین، مورایس و گریف^۲ (۲۰۰۴) در تحقیق خود محدودیت‌های درون‌فردي، بین فردی و ساختاری را به عنوان مهم‌ترین محدودیت‌های گردشگران شناسایی کردند. آنها عنوان می‌کنند که اهمیت این محدودیت‌ها برای گردشگران علاقمند به اسب‌سواری، قایقرانی در آب‌های آرام و قایقرانی در آب‌های خروشان متفاوت است (۱۶).

یکی از فاکتورهایی که در جهت جذب و حفظ مشتریان حائز اهمیت زیادی است، رضایتمندی آنان از خدمات ارائه شده است. رضایتمندی مشتری، ارزیابی مشتریان از خدمات، بعد از دریافت خدمت در مقایسه با انتظاراتشان است. فان ویل^۳ (۱۹۹۷) خاطرنشان کرده‌است که افزایش رضایتمندی مشتریان، تنها راه کسب و کار موفق است. رضایتمندی مشتری مستقیماً تمایل به خرید یا استفاده مجدد از خدمات را تحت تأثیر قرار می‌دهد که این امر، برای سودآوری بلند مدت و موفقیت مؤسسه بسیار حائز اهمیت است (۱۷). فائولانت و همکاران^۴ (۲۰۰۸) عنوان می‌کنند که موفقیت پیست‌های اسکی، تا حد زیادی به بررسی رضایتمندی و وفاداری گردشگران و ایجاد تصویر ذهنی مثبت در گردشگران وابسته است. نتایج تحقیق آنان نشان داد که پیست‌هایی که بالاترین سطح رضایتمندی و بالاترین سطح تداعی را داشتند، بالاترین سطح وفاداری را نیز داشتند (۱۸).

از طرفی نتایج تحقیقات گوناگون حاکی از آن است که کاهش محدودیت‌های گردشگران می‌تواند در افزایش رضایتمندی آنان نقش داشته باشد. در زمینه‌ی فعالیت‌های گردشگری و تفریحی لی^۵ (۲۰۰۵) به بررسی محدودیت‌ها و رضایتمندی دانش‌آموزان از فعالیت‌های اوقات فراغتشان پرداخت. نتایج تحقیق او نشان داد که همبستگی منفی بین محدودیت‌ها و رضایتمندی آنان وجود داشت (۱۹). چن^۶ (۲۰۰۵) به مطالعه‌ی محدودیت‌ها و رضایتمندی معلمان مدارس ابتدایی چانگ هوا کانتی در مورد فعالیت‌های اوقات فراغتشان پرداخت. نتایج

1. Gilbert

2. Nyaupane, Morais & Graefe

3. Fan vile

4. Faullant et al

5. Lee

6. Chen

تحقیق نشان داد که وقتی محدودیت‌های بین فردی، محدودیت‌های ساختاری و مجموع محدودیت‌ها در سطح پایینی بودند، رضایتمندی آنان بالا بود. نتایج نشان داد که بین محدودیت‌ها و رضایتمندی معلمان همبستگی منفی وجود دارد (۲۰۰۶). تیسنگ^۱ به تحقیق در مورد انگیزه‌ها، رضایتمندی و محدودیت‌های شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی پرداخت. نتایج تحقیق او نشان داد که بین انگیزه‌ی مشتریان و رضایتمندی آنان، همبستگی مثبتی وجود داشت. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که بین انگیزه‌ها و محدودیت‌های شرکت‌کنندگان، رضایتمندی و محدودیت‌های آنان همبستگی منفی وجود داشت (۲۱). وی (۲۰۰۸) به تحقیق در مورد انگیزه‌ها، رضایتمندی و محدودیت‌های گردشگران ورزش‌های آبی پرداخت. نتایج تحقیق او نشان داد که بین محدودیت‌ها و رضایتمندی گردشگران، همبستگی منفی وجود داشت (۱۴).

همان‌طور که بیان شد، موقعیت جغرافیایی استان تهران به گونه‌ای است که امکان توسعه‌ی انواع گردشگری ورزشی، از جمله گردشگری ورزش‌های زمستانی در آن فراهم است. با این وجود، ورزش‌های زمستانی نتوانسته‌اند جایگاه خود را برای جذب گردشگران به دست آورند. بررسی محدودیت‌ها و سطح رضایتمندی گردشگران می‌تواند به مسئولین امر کمک کند تا در توسعه و جذب گردشگران ورزش‌های زمستانی در استان تهران بیش از پیش موفق باشند. با توجه به مطالبی که عنوان شد، محقق در این تحقیق به دنبال بررسی محدودیت‌ها و سطح رضایتمندی گردشگران پیست‌های اسکی استان تهران و ارتباط بین محدودیت‌ها و رضایتمندی گردشگران بود.

روش‌شناسی

روش پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی بود که به صورت میدانی اجرا شد. در این پژوهش، ارتباط محدودیت‌ها با رضایتمندی گردشگران پیست‌های اسکی تهران تعیین شد. جامعه‌ی آماری مورد نظر را تمامی گردشگران پیست‌های اسکی استان تهران، شامل بر پیست‌های اسکی دیزین، شمشک، توچال و آبعلی تشکیل دادند. بر اساس برآوردهای صورت‌گرفته از مدیران پیست‌های اسکی مذکور، جامعه‌ی آماری پژوهش به صورت تقریبی برای یک دوره‌ی یک‌ساله، ده‌هزار نفر در نظر گرفته شد و نمونه‌ی آماری پژوهش بر اساس جداول آماری (کرج‌سی و مورگان^۲) ۳۷۰ نفر تعیین گردید. بنابراین، تعداد ۴۰۰ پرسشنامه (در هر

1. Tseng

2 . Krejcie & Morgan

پیست اسکی ۱۰۰ پرسشنامه) در یک بازه‌ی زمانی یکماهه در زمستان سال ۱۳۹۰ بین گردشگران پیست‌های اسکی استان تهران توزیع شد. ۳۶۲ پرسشنامه به صورت کامل پاسخ داده شد و نتایج پژوهش بر اساس این تعداد پرسشنامه تهیه و تنظیم گردید. پرسشنامه مورد استفاده در پژوهش توسط وی (۲۰۰۸) طراحی و در رساله‌ی دکترای او مورد استفاده قرار گرفته بود (۱۴). وی برای تعیین روایی و پایایی آن از روش تحلیل عاملی اکتشافی و ضریب آلفای کرونباخ استفاده کرده بود. سؤالات پرسشنامه بر اساس مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت تهیه و تنظیم شده بودند. علاوه بر سؤالات جمعیت‌شناختی، پرسشنامه شامل بخش محدودیت‌های گردشگران (شامل ابعاد محدودیت‌های فردی، بین فردی، خویشاوندی و دوستی، ساختاری) و بخش رضایت‌مندی آنان بود.

پس از ترجمه‌ی پرسشنامه مذکور، روایی صوری آن با کسب نظرات و اعمال اصلاحات مورد نظر چند تن (۱۱ نفر) از استادی مدیریت ورزشی که تخصص لازم در این زمینه را داشتند، تأیید شد. همچنین برای تعیین پایایی پرسشنامه، تعداد ۸۰ پرسشنامه در یک مطالعه‌ی مقدماتی بین گردشگران پیست اسکی توجّال که به طور تصادفی انتخاب شده بودند، توزیع شد. برای تعیین پایایی از آزمون ضریب آلفای کرونباخ^۱ (۳۰ نمونه) استفاده شد و تحلیل عاملی تأییدی^۲ (۸۰ نمونه) نیز برای تأیید مولفه‌های پژوهش در جامعه‌ی مورد نظر به کار گرفته شد (نتایج تحلیل عاملی در بخش یافته‌های پژوهش آورده شده است). همچنین نتایج آزمون آلفای کرونباخ همسانی درونی بالایی بین سؤالات هر یک از پرسشنامه‌ها نشان داد که نتایج آن به شرح جدول ۱ است.

جدول ۱. نتایج آزمون آلفای کرونباخ برای تعیین پایایی پرسشنامه

پرسشنامه	ضریب آلفای کرونباخ	نتیجه
همسانی درونی قوی	۰/۸۴	محدودیت‌های گردشگران
همسانی درونی قوی	۰/۷۹	رضایت‌مندی گردشگران
همسانی درونی قوی	۰/۸۲	مجموع

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و جداول نمودارها) و استنباطی (آزمون کولموگروف - اسمیرنوف^۳، ضریب همبستگی پیرسون، آزمون

-
1. Cronbach's Alfa Coefficient
 2. Confirmatory Factor Analysis
 3. Kolmogorov- Smirnov Test

دوربین - واتسون^۱ و رگرسیون چندگانه) در سطح معناداری ($0.05 =$) استفاده شد. کلیه‌ی محاسبات آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۱۸ و MS-Excel انجام شد.

نتایج

همان‌طور که در قسمت قبل بیان شد، برای تأیید مؤلفه‌های پژوهش در جامعه‌ی مورد نظر، از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. پیش از اجرای تحلیل عاملی، برای تعیین اینکه آیا تعداد داده‌های مورد نظر برای تحلیل عاملی مناسب هست یا خیر، از شاخص^۲ KMO و آزمون بارتلت^۳ استفاده شد. شاخص KMO در دامنه‌ی صفر تا یک قرار دارد و اگر مقدار شاخص بیشتر از 0.6 باشد، داده‌های مورد نظر برای تحلیل عاملی مناسب هستند. همچنین اگر سطح معناداری آزمون بارتلت کوچک‌تر از 0.05 باشد، تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار (مدل عاملی) مناسب است؛ زیرا فرض شناخته‌شده‌بودن ماتریس همبستگی رد می‌شود (۲۲).

نتایج آزمون بارتلت و شاخص KMO مطابق جدول ۲ است. از آنجا که مقدار شاخص KMO برای هر دو بخش پرسشنامه بیشتر از 0.6 است، تعداد نمونه برای تحلیل عاملی کافی است. همچنین مقدار سطح معناداری آزمون بارتلت برای هر دو پرسشنامه کوچک‌تر از 0.05 است که نشان می‌دهد تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار، مدل عاملی، مناسب است.

جدول ۲. نتایج شاخص KMO و آزمون بارتلت

آزمون بارتلت P	KMO	پرسشنامه
0.001	0.65	محدودیت‌های گردشگران
0.001	0.74	رضایتمندی

نتایج تحلیل عاملی نشان داد که تمام گویه‌های ابعاد دو بخش پرسشنامه، دارای بار عاملی بیش از 0.5 بود و تمامی گویه‌ها و ابعاد پرسشنامه‌ی وی (۲۰۰۸) را تأیید کرد (جدول ۳ و ۴).

-
1. Durbin-Watson Test
 2. Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy
 3. Bartlett's Test of Sphericity

جدول ۳. نتایج تحلیل عاملی تأییدی پرسش‌نامه محدودیت‌های گردشگران

ردیف	ابعاد	گویه ها	بار عاملی
۱		هیچ‌گونه تجربه‌ی ورزشی ندارم	۰/۵۱
۲		علاقه‌های به اسکی کردن ندارم	۰/۷۴
۳	محدودیت درون‌فردي	مهارت‌های لازم برای اسکی کردن را ندارم	۰/۶۲
۴		فکر می‌کنم اسکی ورزش سختی است	۰/۵۲
۵		از اسکی کردن و حضور در پیست اسکی احساس موفقیت و شادکامی نمی‌کنم	۰/۶۲
۶		برایم سخت است که کسی را پیدا کنم تا به او به پیست اسکی بروم	۰/۶۵
۷	محدودیت بین‌فردي	آشنایان من که به اسکی علاقمندند، از اینجا دور هستند و برای آنان غیر ممکن است که همراه من به پیست اسکی بیایند	۰/۵۶
۸		آشنایان من اوقات فراغت کافی برای حضور در پیست اسکی را ندارند	۰/۶۶
۹		آشنایان من مهارت کافی برای اسکی کردن را ندارند	۰/۵۸
۱۰		آشنایان من امکان مسافرت و حضور در پیست اسکی را ندارند	۰/۶۳
۱۱		من و اقوام نمی‌توانیم اوقات فراغتمان را طوری برنامه‌ریزی کنیم که با هم به پیست اسکی بیاییم	۰/۵۱
۱۲	محدودیت دوستی و خویشاوندی	من و دوستانم نمی‌توانیم اوقات فراغتمان را طوری برنامه‌ریزی کنیم که با هم به پیست اسکی بیاییم	۰/۶۳
۱۳		حضور در پیست اسکی خطرناک است، به همین دلیل خانواده‌ام موافق رفتن من به پیست اسکی نیستند	۰/۷۲
۱۴		حضور در پیست اسکی خطرناک است، به همین دلیل دوستانم مخالفند که در چنین فعالیت‌هایی شرکت کنیم	۰/۶۵
۱۵		فاصله‌ی زیادی بین محل زندگی من و پیست اسکی مناسب وجود دارد	۰/۷۱
۱۶	محدودیت ساختاری	پیست‌های اسکی از لحاظ امکانات مناسب نیستند	۰/۷۵
۱۷		نظرات و ارزیابی کافی برای تأمین ایمنی و امنیت در پیست‌ها وجود ندارد	۰/۶۳
۱۸		حضور در پیست‌های اسکی باعث تخریب محیط زیست می‌شود	۰/۵۱

جدول ۴. نتایج تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه‌ی رضایتمندی گردشگران

ردیف	ابعاد	گویه‌ها	بار عاملی
۱	محیط	منظرهی پیست بسیار زیباست	۰/۵۲
۲		پیست بی‌نظیر است	۰/۷۵
۳		آب و هوا برای اسکی کردن مناسب است	۰/۶۵
۴		پیست آماده برای اسکی کردن است	۰/۶۶
۵	کیفیت کلی خدمات	برخورد کارکنان پیست مناسب است	۰/۶۹
۶		در مدت حضور در پیست تعامل خوبی با اطرافیان و دوستانم دارم	۰/۵۱
۷		با حضور در پیست مهارتم در اسکی افزایش پیدا می‌کند	۰/۷۳
۸		تمام مدت حضورم در اینجا پر از لذت و شادی است	۰/۶۱
۹		هزینه‌ها، در حد قابل قبولی است	۰/۵۵
۱۰	آموزش و مریبان	برخورد و رفتار مریبان پیست مناسب است	۰/۶۷
۱۱		مریبان پیست در امر آموزش کوشانده است	۰/۷۴
۱۲		برخورد آنان دوستانه است	۰/۶۹
۱۳		مریبان از تجربه‌ی کافی برخوردارند	۰/۵۸
۱۴	تجربه روحی - روانی	اسکی اعتماد به نفس مرا افزایش می‌دهد	۰/۷۰
۱۵		اسکی حس کمال و موفقیت را در من ایجاد می‌کند	۰/۵۳
۱۶		مهارت‌های تازه‌ای در اسکی فرا می‌گیرم	۰/۶۶
۱۷		به‌فکر تعطیلات بعدی برای حضور دوباره در پیست اسکی هستم	۰/۵۹
۱۸		اسکی کردن به من آرامش می‌دهد	۰/۶۸
۱۹		در فرآیند یادگیری اسکی احساس شادمانی می‌کنم	۰/۷۱
۲۰		در مجموع اسکی تجربه‌ی خوبی برای من است	۰/۵۳

یافته‌های توصیفی در مورد ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان نشان داد که بیشتر گردشگران مرد بودند (۰/۶۱/۳)، حقوق ۴۳ درصد آنان بالای یک میلیون تومان بود، ۴۹ درصد گردشگران پیست‌های اسکی بین سن ۱۸ تا ۲۵ سال قرا داشتند و ۴/۳۳ درصد آنان بین ۲ تا ۴ بار در سال به پیست‌های اسکی مراجعه می‌کردند.

جدول ۵ میانگین و انحراف استاندارد پاسخ‌های شرکت‌کنندگان در تحقیق را در مورد متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد.

جدول ۵. میانگین و انحراف استاندارد پاسخ‌های شرکت‌کنندگان

عامل	محدودیت درون‌فردي	محدودیت بین‌فردي	محدودیت دوستی و خویشاوندی	محدودیت ساختاری	رضایتمندی
محدودیت‌ها	۰/۷۸	۲/۲۳			
	۰/۷۴	۲/۳۰			
	۰/۷۱	۲/۲۷			
	۰/۶۶	۱/۹۴			
۰/۳۵	۳/۷۴				

برای تعیین ارتباط بین ابعاد مختلف محدودیتهای گردشگران با رضایتمندی گردشگران پیستهای اسکی، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج این آزمون به شرح جدول ۶ است. قبل از استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، به منظور بررسی نرمال بودن متغیرها از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف استفاده شد. نتایج حاصل نشان داد که تمام متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمال بودند.

جدول ۶. ضرایب همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین ابعاد مختلف محدودیتهای گردشگران با رضایتمندی گردشگران پیستهای اسکی

متغیر	محدودیت درونفردي	محدودیت بین فردی	محدودیت دوستی و خویشاوندی	محدودیت ساختاری	محدودیتهای گردشگران	رضایتمندی گردشگران
-۰/۳۴۳**						-۰/۳۴۳**
-۰/۲۴۰**						-۰/۲۴۰**
-۰/۳۲۲**						-۰/۳۲۲**
-۰/۱۵۴**						-۰/۱۵۴**
-۰/۳۱۱**						-۰/۳۱۱**

** وجود همبستگی معنی دار در سطح = ۰/۰۱

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، بین تمامی مؤلفه‌های محدودیتهای گردشگران با رضایتمندی آنان در سطح اطمینان ۹۹٪ ارتباط وجود داشت. بهمنظور تحلیل سطح متغیرهای مستقل (ابعاد محدودیت گردشگران) در پیش‌بینی سطح متغیر ملاک (رضایتمندی گردشگران) از آزمون رگرسیون چندگانه روشن هم‌زمان استفاده شد. همچنین برای بررسی استقلال خطاهای از آزمون دوربین - واتسون استفاده شد. نتایج این آزمون‌ها در جداول ۷ و ۸ بیان شده‌اند.

جدول ۷. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه برای تحلیل سطح متغیرهای مستقل (مؤلفه‌های محدودیت گردشگران) در پیش‌بینی سطح متغیر وابسته (رضایتمندی گردشگران)

متغیر	ضریب رگرسیون چندگانه	ضریب تعیین تغییر شده	F	معناداری	سطح دوربین - واتسون
محدودیتهای	۰/۳۷۵	۰/۱۳۱	۱۴/۵۷	۰/۰۰۱	۲/۱۷

همان‌طور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود، آزمون دوربین - واتسون برای متغیر محدودیتهای گردشگران ($F < 1/5 < 2/118 < 2/5$)، نشان داد که بین خطاهای همبستگی وجود ندارد، لذا شرط استفاده از رگرسیون برقرار است. همچنین نتایج آزمون ANOVA (F)، نشان داد که بین

متغیرها رابطه‌ی خطی وجود دارد ($P < 0.001$).

جدول ۸. رگرسیون مؤلفه‌های محدودیت‌های گردشگران با رضایتمندی آنان

محدودیت با این فرایند	ضریب رگرسیون استاندارد شده	ضریب رگرسیون	مقداری محدودیت	مقداری محدودیت	مقداری محدودیت	مقداری محدودیت	مقداری محدودیت
ضریب ثابت	-	۴/۰۶۷	۹	۹	۹	۹	۹
محدودیت درون‌فردي	-۰/۳۷۳	-۰/۱۷۰	۷	۷	۷	۷	۷
محدودیت بين‌فردي	۰/۲۴۲	۰/۱۱۶	۶	۶	۶	۶	۶
محدودیت دوستي و خويشاوندي	-۰/۲۴۸	-۰/۱۲۴	۵	۵	۵	۵	۵
محدودیت ساختاري	۰/۰۶۷	۰/۰۳۶	۵	۵	۵	۵	۵

طبق نتایج رگرسیون، ابعاد محدودیت‌های گردشگران با رضایتمندی آنان که در جدول ۸ نشان داده شده است، بعد محدودیت‌های درون‌فردي ($P = 0.001$)، محدودیت‌های بين‌فردي ($P = 0.014$) و محدودیت دوستي و خويشاوندي ($P = 0.013$) از متغير محدودیت‌های گردشگران به عنوان ابعاد پيش‌بين رضایتمندی گردشگران شناخته شدند. در اين ميان، بعد محدودیت‌های درون‌فردي ($P = 0.373$) قوي‌ترین پيش‌بين برای رضایتمندی گردشگران بود.

بحث و نتیجه‌گيري

هدف از پژوهش حاضر، بررسی محدودیت‌ها و رضایتمندی گردشگران پیست‌های اسکی تهران و بررسی ارتباط بين محدودیت‌ها با رضایتمندی گردشگران بود. در جو رقابتی صنعت توریسم، شناسایی متغیرهایی که بر رضایتمندی گردشگران تأثیرگذارند، از اهمیت بالایی برخوردار است (۲۳). شناسایی محدودیت‌های حضور در پیست‌های اسکی و تلاش در جهت برطرف کردن آن‌ها می‌تواند به جذب گردشگران علاقه‌مند به این ورزش کمک شایانی کند. نتایج پژوهش نشان داد که محدودیت‌های بين‌فردي با میانگین ۲/۳۰ مهم‌ترین محدودیت گردشگران پیست‌های اسکی بود. محدودیت‌های بين‌فردي محدودیت‌هایی است که به سبب نبود همراهان مناسب در انجام فعالیت برای گردشگران ایجاد می‌شود. از دید محقق، شاید فراهم نبودن شرایط برای حضور تمامی افراد از سنین مختلف و سطوح درآمدی مختلف دليل این محدودیت گردشگران باشد. اين نتیجه لزوم توجه مدیران پیست‌ها به فراهم‌آوري امکانات لازم برای حضور تمام افشار جامعه در پیست‌های اسکی و برگزاری تورهای گروهی را برای گردشگران نشان می‌دهد. اين يافته‌ی تحقیق با نتایج تحقیق وي (۲۰۰۸) همسو است، ولی با نتایج تحقیق گیلبرت (۲۰۰۰) و تیسنگ (۲۰۰۶) همخوانی ندارد. وي (۲۰۰۸) در تحقیق خود

محدودیت بین فردی را مهم‌ترین محدودیت گرددشگران ورزش‌های آبی معرفی می‌کند که با نتایج تحقیق حاضر همسو است. تیسنگ (۲۰۰۶) محدودیتهای درونفردی را مهم‌ترین مشکل شرکت‌کنندگان در فعالیتهای ورزشی معرفی می‌کند. شاید دلیل عدم همخوانی نتایج تحقیق او با یافته‌های این تحقیق در نوع فعالیت مورد بررسی باشد. گیلبرت (۲۰۰۰) نیز عنوان می‌کند که برای اسکی‌بازان محدودیتهای ساختاری، مهم‌ترین محدودیت حضور در پیست‌های اسکی است، اما برای افرادی که تجربه‌ی زیادی در ورزش اسکی ندارند، محدودیتهای درونفردی از اهمیت بیشتری برخوردار است.

بعد از بعد محدودیتهای بین فردی، محدودیتهای دوستی و خویشاوندی با میانگین ۲/۲۷ محدودیتهای درونفردی با میانگین ۲/۲۳ و ساختاری با میانگین ۱/۹۴ قرار داشتند. محدودیتهای دوستی و خویشاوندی مربوط به عدم تمایل آشنایان فرد به حضور در پیست‌های اسکی مربوط می‌شود. این محدودیت گرددشگران مشابه با محدودیتهای بین فردی آنان بوده و لزوم توجه هر چه بیشتر به این نوع از محدودیت‌ها را نشان می‌دهد. محدودیتهای ساختاری محدودیتهایی است که ناشی از دوری مسافت برای رسیدن به پیست‌های اسکی، نداشتن امکانات مناسب و عدم وجود ایمنی و امنیت در پیست‌ها به وجود می‌آید. هر چند در این تحقیق، این دسته از محدودیت‌ها در ردیف آخر قرار گرفته‌اند، اما نباید از اهمیت کاهش آنها برای جذب و حفظ گرددشگران غافل شد. فراهم‌آوری امکانات مناسب ورزشی و تفریحی در پیست‌ها و ایجاد پیست‌های ایمن می‌تواند در حضور مجدد گرددشگران مؤثر باشد. نتایج تحقیقات مختلف مانند تحقیق گیلبرت (۲۰۰۰) و پنینگتون (۲۰۰۲) اهمیت کاهش این محدودیت‌ها را برای جذب گرددشگران نشان می‌دهد (۲۴).

نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که رابطه‌ی منفی و معنی‌داری بین محدودیتهای گرددشگران با رضایتمندی گرددشگران وجود دارد ($-0.31 = r$). هر چند میزان ارتباط به دست آمده چندان بالا نیست، اما با توجه به این نتیجه می‌توان گفت زمانی که محدودیتهای گرددشگران پایین است، رضایتمندی آنان بالاست. بر اساس این نتیجه می‌توان عنوان داشت که حضور در پیست‌های اسکی دارای مزایایی است که سبب رضایتمندی گرددشگران شده‌است. مزایایی نظری افزایش سلامت جسمانی از طریق ورزش کردن، افزایش اعتماد به نفس، پیدا کردن دوستان جدید و ... را می‌توان نام برد. رضایتمندی گرددشگران و کسب مزایای ذکر شده سبب افزایش علاقه‌ی گرددشگران به ورزش اسکی و افزایش احتمال حضور آنان در پیست‌های اسکی می‌شود. بنابراین، کاهش محدودیتهای گرددشگران می‌تواند سبب افزایش رضایتمندی گرددشگران شده و رضایتمندی آنان باعث افزایش علاقه، غلبه بر محدودیت‌ها و

حضور بیشتر آنان در پیست‌های اسکی شود. در واقع این حالت مانند چرخه‌ای است که هرچه محدودیت‌ها کمتر شود، رضایتمندی افزایش می‌یابد و هر چه رضایتمندی افزایش یابد، علاقه به حضور بیشتر شده و تلاش در جهت از میان برداشتن محدودیت‌ها بیشتر می‌شود. نتایج این تحقیق با تحقیقات لی (۲۰۰۵)، چن (۲۰۰۶)، تیسنگ (۲۰۰۸) و وی (۲۰۰۸) همسو است. لی (۲۰۰۵) به بررسی محدودیت‌ها و رضایتمندی دانشآموزان از فعالیت‌های اوقات فراغتشان پرداخت. نتایج تحقیق او نشان داد که همبستگی منفی بین محدودیت‌ها و رضایتمندی آنان وجود داشت که این یافته‌ی او با نتایج تحقیق حاضر همسو است. وی (۲۰۰۸) به تحقیق در مورد انگیزه‌ها، رضایتمندی و محدودیت‌های گردشگران ورزش‌های آبی پرداخت. نتایج تحقیق او نشان داد که بین محدودیت‌ها و رضایتمندی گردشگران همبستگی منفی وجود داشت. لی (۲۰۰۵) و چن (۲۰۰۵) نیز در تحقیقات خود همبستگی منفی را بین محدودیت‌ها و رضایتمندی شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های اوقات فراغت گزارش کرده‌اند که با یافته‌های این پژوهش همسو هستند. با توجه به اهمیت نقش محدودیت‌های گردشگران، مدیران پیش‌بین اسکی باید از محدودیت‌ها و سطح انتظارات مشتریان خود آگاهی کسب کنند و خدمات کارکردی و فنی خود را به‌گونه‌ای طراحی کنند که با کاهش محدودیت‌های گردشگران و بالاتر بردن کیفیت خدمات از سطح انتظارات مشتریان بتوانند رضایتمندی آنان را فراهم کنند.

نتایج آزمون رگرسیون چندگانه نشان داد که ابعاد محدودیت‌های گردشگران، پیش‌بین معناداری برای رضایتمندی آنان بود ($F=14/57$, $P<0.001$). ضریب همبستگی چندگانه بین ابعاد محدودیت گردشگران با رضایتمندی آنان معادل ($t=0/37$) به دست آمد و این ابعاد (۱۳٪) واریانس رضایتمندی را تبیین و با آن همپوشانی داشتند. مؤلفه‌های محدودیت‌های درون‌فردي ($t=-3/73$, $P<0.01$), محدودیت‌های بین فردی ($t=2/47$, $P<0.05$) و محدودیت دوستی و خویشاوندی ($t=-2/49$, $P<0.05$) قابلیت پیش‌بینی رضایتمندی گردشگران را دارا بودند. این یافته را می‌توان با نتایج تحقیق وی (۲۰۰۸) همسو دانست. او در کار خود، ارتباط معناداری را بین مؤلفه‌های محدودیت گردشگران و رضایتمندی آنان گزارش می‌کند. محدودیت درون‌فردي ($-0/37$) مهم‌ترین پیش‌بین رضایتمندی گردشگران بود. محدودیت‌های درون‌فردي آن دسته از محدودیت‌ها است که مربوط به وضعیت فیزیکی، انگیزه، میزان علاقه‌مندی و توانایی‌های گردشگران می‌شود. افرادی که کمتر با این محدودیت‌ها روبرو باشند، بیشتر در این فعالیت شرکت می‌کنند و حضور بیشتر آنان می‌تواند در بهره‌مندی از مزایای ورزش‌های زمستانی مؤثر بوده و رضایت بیشتر آنها را به دنبال داشته باشد. در مورد اهمیت محدودیت‌های خویشاوندی و دوستی و محدودیت‌های بین فردی در پیش‌بینی

رضایتمندی گردشگران نیز می‌توان گفت افرادی که دارای این محدودیت‌ها نبوده و به همراه دوستان و نزدیکان خود در پیست‌های اسکی حاضر می‌شوند، احساس شادی و لذت بیشتری از فعالیت خود داشته و در نتیجه، رضایتمندی بالاتری دارند. رضایتمندی گردشگران در حضور مجدد آنها و در نتیجه، سودآوری بیشتر پیست‌های اسکی نقش بهسازی دارد و باید مورد توجه مدیران پیست‌ها و برنامه‌ریزان ورزش تفریحی قرار گیرد.

با توجه به ضریب تعیین حاصله ($r^2 = .13$)، باید گفت که علاوه بر کاهش محدودیت‌های گردشگران، عوامل دیگری نیز می‌توانند در افزایش رضایتمندی گردشگران نقش داشته باشند. مسائل اقتصادی، انگیزه‌های گردشگران و توجه به ویژگی‌های جمعیت‌شناسنخانی از جمله عواملی هستند که در تحقیقات مختلف به آنها اشاره شده است (۱۵، ۱۶، ۲۴). مناسب‌بودن قیمت‌ها با توجه به کیفیت خدمات، توجه به انگیزه‌ها و خواسته‌های افراد از سنین، سطح توانایی‌ها و سطوح درآمدی مختلف می‌تواند در رضایتمندی و جذب گردشگران به پیست‌های اسکی مؤثر باشد.

در مجموع می‌توان گفت که کاهش محدودیت‌های گردشگران، هم به صورت مستقیم و هم به‌واسطه‌ی ارتباطی که با سطح رضایتمندی گردشگران دارد، باید مورد توجه مدیران پیست‌های اسکی برای حفظ و جذب مشتریان قرار گیرد. به همین منظور، برگزاری دوره‌های آموزش متنوع برای گردشگران جهت افزایش توانایی و علاقه‌ی آنها به ورزش اسکی می‌تواند در کاهش محدودیت‌های درون‌فردي افراد مؤثر باشد. برگزاری تورهای گروهی، ارائه خدمات تفریحی و فراهم‌آوری

استراحتگاه‌های مناسب نیز می‌تواند در کاهش محدودیت‌های بین فردی و ساختاری گردشگران مؤثر باشد. همچنین اطلاع‌رسانی مناسب در مورد دوره‌های آموزشی، تورها و خدمات ارائه‌شده می‌تواند به جذب گردشگران از مناطق مختلف کمک کند.

منابع

۱. معین فرد محمدرضا. وضعیت صنعت گردشگری ورزشی در ایران و ارائه الگوی توسعه آن، رساله دکتری مدیریت و برنامه ورزشی. دانشکده تربیت بدنی: دانشگاه تربیت معلم؛ ۱۳۸۷.
۲. کاظمی مهدی. مدیریت گردشگری، چاپ چهارم. تهران: انتشارات سمت؛ ۱۳۸۹. ص ۲۳.
۳. موسوی گیلانی سیدرضا. بخش بندی بازار گردشگری ورزشی ایران برای گردشگران خارجی و ارائه مدل بازارهای مختلف. رساله دکتری مدیریت ورزشی. دانشکده تربیت بدنی: دانشگاه تهران؛ ۱۳۹۰.
4. Lee M. H. & Kuo J. X. The Resources Plan of Recreational Tourism. Taiwan:

- Yang-Zhi Cultural Enterprises LTD Publishing; 2000. p.157.
5. Chalip L, Costa. C. Building sport event tourism into the destination brand: Foundation for a general theory in sport tourism, concepts and theories. H. Gibson(Ed); 2006. p. 86-105.
6. Weed M. Understanding sports tourism participation: Complexities and diversity. Journal of Sport & Tourism. 2006; 11(3): 195-99.
7. Jenning G. Tourism research. John Wiley Sons Ltd, Australia; 1998. p. 241.
۸. زیتونلی عبدالمجید. شناسایی توانمندی‌های گردشگری ورزشی استان گلستان، پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور؛ تهران؛ ۱۳۸۷.
9. Pourmand Seyyedeh Somayyeh. The Impact of Archery Events on Tourism Development: The Case of Iran. Master Thesis, Luleå University of Technology, Sweden; 2011.
10. Konu Henna & et.al. Using ski destination choice criteria to segment Finnish ski resort customers. Journal of Tourism Management. 2011; 32: 1096-105.
۱۱. ادبی فیروزجاه جواد. بررسی مهم ترین جاذبه‌های طبیعی ورزشی موثر بر توسعه گردشگری ورزشی کشور از دیدگاه کارشناسان ورزشی و گردشگری. نشریه مدیریت ورزشی. ۱۳۸۸؛ ۱؛ ۸۱-۶۷.
۱۲. عسگری رسول. بررسی نقش توانمندی‌های استان تهران در توریسم ورزشی کشور. پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری. دانشگاه آزاد: واحد علوم و تحقیقات تهران؛ ۱۳۸۵.
13. Yu Kyoun Kim & Galen Trail. Constraints and Motivators: A New Model to Explain Sport Consumer Behavior. Journal of Sport Management. 2010; 24: 190-210.
14. Wei-Ku Yeh. The investigation of tourists' motivation, satisfaction and constraint factors on snorkeling holiday of marine leisure and tourism at Renting in Taiwan. Ph. D Thesis, U. S Sports Academy, Daphne, Alabama; 2008.
15. Gilbert D & Hudson S. Tourism demand constraint, a skiing participation. Annals of Tourism Research. 2000; 27(4): 906-25.
16. Nyaupane, Gyan P. & et.al. Nature tourism constraints, a cross-activity comparison. Annals of Tourism Research. 2004; 31(3): 540° 550.
17. Liu Yi-Chin. An analysis service quality, customer satisfaction and customer loyalty of commercial swim club in Taiwan. PhD dissertation, Faculty of the U.S sport academy; 2008.
18. Faulant R & et.al. The impact of satisfaction and image on loyalty: The case of Alpine ski resorts. Journal of managing service quality. 2008; 18(2): 163- 78.
19. Lee Z. H. The fifth and sixth grades students' leisure participation, leisure constraint and leisure satisfaction in elementary schools in Taichung County. Master's thesis, Taichung College of Education, Taichung City; 2005.

20. Chen M. Y. A study of teachers' leisure constraint and leisure satisfaction in elementary schools - An example in Changhua County. Master's thesis, DaYeh University, Changhua County; 2005.
21. Tseng C. J. Research on consumers' motivation, satisfaction and constraints in dance in Taipei City. Master's thesis, Taipei Municipal University of Education, Taipei City; 2006.
۲۲. مؤمنی منصور. تحلیل‌های آماری با استفاده از SPSS. چاپ اول، تهران: انتشارات کتاب نو؛ ۱۳۸۶. ص: ۱۹۳.
23. Devesa M & et al. The role of motivation in visitor satisfaction: Empirical evidence in rural tourism. *Journal of Tourism Management*. 2010; 31: 547° 52.
24. Pennington-Gray L, and D Kerstetter. Testing a Constraints Model within the Context of Nature-Based Tourism. *Journal of Travel Research*. 2002; 40: 416° 23.

ارجاع مقاله به روش ونکوور

بنسیردی علی، معین فرد محمد رضا، محمودی احمد. رابطه‌ی محدودیت‌های گردشگران با رضایتمندی آنان در پیست‌های اسکی استان تهران. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۳۹۳، ۶، ۱۴۷-۶۲: (۲۳)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

The relationship between tourists' constraints and their satisfaction in Tehran's ski resorts

Ali Benesbordi¹, MohammadREza Moein fard², Ahmad Mahmoudi³

1. Ph.D student, Tehran University*
2. Assistance Professor, Hakim Sabzevari University
3. Ph.D student, Allameh University

Received date: 2012/06/02

Accepted date: 2012/08/15

Abstract

The aim of this study is determining the relationship between tourists' constraints and their satisfaction in Tehran's ski resorts. The study was a descriptive study and correlation kind, and conducted as a field study. The statistical population was all tourists of Tehran's ski resorts, including: Tochal, Dizin, Shemshak and Abali. According to estimates from the managers of ski resorts, the statistical population approximately was considered ten thousand. 370 people selected as sample by using Morgan table. A total of 400 questionnaires was distributed and 362 acceptable questionnaires was returned. To gather information, Questionnaire of Wei-Ku Yeh (2008) was used. For data analysis, we used descriptive statistics to determine the frequencies, percentages and mean and standard deviations. Inferential statistics including confirmatory factor analysis, One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test, Pearson correlation and multiple regressions was used simultaneously. Survey findings showed that there is a negative significant relationship between tourists' constraints and satisfaction($r=0.31$, $P= 0.001$). From Dimensions of tourist constraints, the intrapersonal constraints were stronger predictor for tourists' satisfaction.

Key words: Tourist constraints, Satisfaction, Ski resort, Costumer of winter sport facilities.

***(Corresponding Author)**

Email: alibenesbordi@gmail.com